Fimmtudaginn 3. október 1996.

Nr. 2/1996. **Þrotabú Hafarnarins hf.**
(Helgi Jóhannesson hrl.)
gegn
Olíufélaginu hf.
(Jón Finnsson hrl.)

Gjaldþrotaskipti. Riftun. Óvenjulegur greiðslueyrir. Nákomnir.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Haraldur Henrysson, Guðrún Erlendsdóttir og Pétur Kr. Hafstein.

Áfrýjandi skaut málinu til Hæstaréttar með stefnu 3. janúar 1996. Hann krefst þess, að rift verði með dómi greiðslu á viðskiptaskuld Hafarnarins hf. við stefnda, að fjárhæð 13.612.372 krónur. Hann krefst endurgreiðslu á sömu fjárhæð með dráttarvöxtum samkvæmt III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987 frá 27. janúar 1995 til greiðsludags og að vextir leggist við höfuðstól, í fyrsta skipti 27. janúar 1996. Þá krefst hann málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst staðfestingar hins áfrýjaða dóms og málskostnaðar fyrir Hæstarétti. Til vara krefst hann þess, að stefnukrafa verði lækkuð um 1.971.075 krónur og málskostnaður látinn falla niður.

I.

Málavöxtum er lýst í héraðsdómi. Eins og þar kemur fram, seldi stjórn Hafarnarins hf. hlutabréf sín í Iceland Seafood Corporation fyrir meðalgöngu Verðbréfaviðskipta Samvinnubankans. Salan fór fram 28. október 1993, og var söluandvirði bréfanna að frádregnum umboðslaunum, samtals 13.612.372 krónur, greitt stefnda beint frá söluaðila inn á viðskiptaskuld Hafarnarins hf. Stefndi fékk hlutabréfin aldrei í hendur. Styður áfrýjandi kröfu sína aðallega því, að greitt hafi verið með óvenjulegum greiðslueyri, sbr. 134. gr. laga nr. 21/1991 um gjaldþrotaskipti o. fl.

Við mat á því, hvort um óvenjulegan greiðslueyri hafi verið að ræða, verður að líta til þess, í hvaða formi greiðslan fór frá skuldaranum, en ekki, í hvaða mynd hún barst kröfueiganda. Greiðsla á peningakröfum með hlutabréfum eða andvirði þeirra getur almennt

ekki talist venjulegur greiðslueyrir í viðskiptum. Ekki er fram komið, að samið hafi verið fyrir fram um slíkan hátt á greiðslum eða hann hafi tíðkast í viðskiptum stefnda við Haförninn hf. Ósannað er, að þetta hafi mátt virðast venjulegur greiðslueyrir eftir atvikum. Engu skiptir, þótt lokun á olíuviðskiptum stefnda við Haförninn hf. hafi vofað yfir.

II.

Hin umdeilda greiðsla fór fram rúmum níu og hálfum mánuði fyrir frestdag, og reynir því á, hvort stefndi og Haförninn hf. hafi verið nákomnir í skilningi 3. gr. laga um gjaldþrotaskipti, sbr. 2. mgr. 134. gr. laganna.

Stefndi var þriðji stærsti hluthafi í Haferninum hf. og átti 12,9% af hlutafé félagsins í árslok 1993. Atvinnuþróunarsjóður Akraness átti 43,5% hlutafjár, Kirkjusandur hf. 22,8%, Útvegsfélag samvinnumanna 10,2%, Snasi hf. 3%, Vátryggingafélag Íslands hf. 1,7% og Þórður Þórðarson 1%. Aðrir hluthafar, 42 að tölu, áttu minna. Framkvæmdastjóri stefnda og fulltrúi hans áttu sæti í fimm manna stjórn Hafarnarins hf. Kveður stefndi stjórnarsetu þeirra þannig til komna, að Landsbanki Íslands, sem eignast hafi um 23% hlut í félaginu vegna Kirkjusands hf., hafi sérstaklega óskað eftir því, að stefndi tilnefndi menn í stjórnina. Ástæðan hafi verið sú, að forráðamenn Landsbankans hafi talið óheppilegt, að bankinn blandaðist beint inn í stjórn fyrirtækja, sem hann hefði eignast hluti í með einhverjum hætti. Atvinnuþróunarsjóður Akraness og Landsbanki Íslands hafi hins vegar verið þeir aðilar, sem framtíð Hafarnarins hf. valt algerlega á, en stefndi hafi haft þar lítil áhrif.

Riftunarreglur gjaldþrotalaga verður að skýra eftir þeim aðstæðum, sem fyrir lágu, þegar umdeild greiðsla var innt af hendi. Nákomin í skilningi 3. gr. laga nr. 21/1991 eru tvö félög eða stofnanir, ef annað þeirra eða maður nákominn öðru þeirra á verulegan hlut í hinu eða þau eru í „sambærilegum tengslum“ og annars er fjallað um í ákvæðinu, þ. e. sifja- eða hagsmunatengslum. Orðin „sambærileg tengsl“ verða einkum skýrð svo, að þar sé átt við verulegan eignarhlut. Á annað er þó einnig að líta, svo sem stöðu aðila og áhrif þeirra við þá ákvarðanatöku, sem til álita er.

Stefndi átti samkvæmt framansögðu töluverðan hlut í Haferninn-

um hf., einkum í samanburði við langflesta aðra hluthafa. Er ljóst, að hann naut áhrifa í stjórn félagsins umfram eignarráð sín, en ekki skiptir máli, þótt stefndi hafi í því efni notið atbeina Landsbankans. Hann hlaut að mega sín mikils við ákvarðanir stjórnar félagsins um skuldaskil. Þegar litið er til þessara atriða í heild, verður að telja, að stefndi og Haförninn hf. hafi verið nákomnir í skilningi 6. tl. 3. gr. laga nr. 21/1991.

III.

Niðurstaða málsins er því sú, að fullnægt er skilyrðum 1. og 2. mgr. 134. gr. laga um gjaldþrotaskipti, til þess að riftunarkrafa áfrýjanda nái fram að ganga. Verður stefndi þá jafnframt dæmdur til endurgreiðslu samkvæmt 1. mgr. 142. gr. laganna. Það er varakrafa hans, að til frádráttar komi skuld Hafarnarins hf. við sig í árslok 1994, samtals 1.971.075 krónur. Þykja ekki efni til að fallast á þá kröfu. Endurgreiðslukrafa áfrýjanda er því að fullu tekin til greina.

Eftir þessum úrslitum er rétt, að stefndi greiði áfrýjanda málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti, eins og í dómsorði greinir.

Dómsorð:

Rift er greiðslu Hafarnarins hf. til stefnda, Olíufélagsins hf., 28. október 1993, að fjárhæð 13.612.372 krónur.

Stefndi greiði áfrýjanda, þrotabúi Hafarnarins hf., 13.612.372 krónur með dráttarvöxtum samkvæmt III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987 frá 27. janúar 1995 til greiðsludags.

Stefndi greiði áfrýjanda 400.000 krónur í málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti.

Dómur Héraðsdóms Reykjavíkur 1. nóvember 1995.

I.

Mál þetta, sem tekið var til dóms 20. október, er höfðað fyrir dómþingi Héraðsdóms Reykjavíkur með stefnu, birtri 3. mars 1995.

Stefnandi er þrotabú Hafarnarins hf., kt. 590169-7499, Lágmúla 7, Reykjavík.

Stefndi er Olíufélagið hf., kt. 500269-4649, Suðurlandsbraut 18, Reykjavík.

Endanlegar dómkröfur stefnanda eru þessar:

1. Að rift verði með dómi greiðslu á viðskiptaskuld Hafarnarins hf. við stefnda, að fjárhæð 13.612.372 krónur.

2. Að stefndi verði dæmdur til að endurgreiða stefnanda 13.612.372 kr. með dráttarvöxtum skv. ákvæðum III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987 frá 27. janúar 1995 til greiðsludags. Þá er þess krafist, að dráttarvextir leggist við höfuðstól skuldarinnar á tólf mánaða fresti, í fyrsta sinn 27. janúar 1996.

Þá krefst stefnandi málskostnaðar úr hendi stefnda að mati dómsins, og er þess krafist, að málskostnaðarfjárhæð beri dráttarvexti skv. III. kafla laga nr. 25/1987 frá 15. degi eftir dómsuppsögu til greiðsludags.

Stefndi krefst sýknu af öllum kröfum stefnanda. Þá krefst stefndi málskostnaðar úr hendi stefnanda að mati dómsins og að málskostnaðarfjárhæð beri dráttarvexti samkvæmt III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987 frá 15. degi eftir dómsuppsögu.

Til vara krefst stefndi þess, að til lækkunar á stefnukröfu komi 1.971.075 kr. ásamt dráttarvöxtum samkvæmt III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987 frá 1. janúar 1995 til greiðsludags og vaxtauppfærslu á tólf mánaða fresti.

II.

Málavextir.

Haförninn hf. rak fiskvinnslu og útgerð á Akranesi. Var félagið í viðskiptum við stefnda og skuldaði honum verulegar fjárhæðir síðari hluta árs 1993. Á stjórnarfundi í félaginu 18. október 1993 greindu formaður og framkvæmdastjóri frá erfiðri fjárhagsstöðu félagsins, og var á fundinum samþykkt að selja hlutabréf félagsins í Iceland Seafood Corp. Fór salan fram með þeim hætti, að Verðbréfaviðskipti Samvinnubankans tóku bréfin til sölumeðferðar, og var söluandvirði þeirra að frádregnum umboðslaunum, samtals 13.612.372 kr., greitt stefnda beint frá söluaðila bréfanna inn á viðskiptaskuld Hafarnarins hf. Salan fór fram 28. október 1993, og gaf stefndi út kvittun til Hafarnarins hf. fyrir innborgun, að fjárhæð 13.612.372 kr. 29. október 1993.

Á ofangreindum fundi er jafnframt bókað í fundargerðabók: „Ríkharð greindi frá nokkrum hugmyndum, er hafa verið skoðaðar varðandi áframhaldandi rekstur. Þessar hugmyndir gera ráð fyrir sölu skipanna og hluta kvótans. Ríkharð kom inn á það, hvort ekki væri tímabært að leita eftir greiðslustöðvun til að fá svigrúm til aðgerða. Ríkharð kom inn á nauðsyn fundar við LÍ vegna framtíðaraðgerða."

Félagið fékk greiðslustöðvun (sic) 26. nóvember 1993 til 16. desember 1993, og með úrskurði 20. desember sama ár var greiðslustöðvunin framlengd til 15. mars 1994. Með úrskurði, upp kveðnum 21. mars 1994, fékk félagið heimild til að leita nauðasamninga, og var nauðasamningur staðfestur

af Héraðsdómi Vesturlands 24. júní 1994. Stærsti hluthafinn í félaginu, Atvinnuþróunarsjóður Akraness, neitaði að fullnægja samningnum með niðurfærslu á hlutafé, eins og samningsfrumvarp kvað á um, og leiddi það til þess, að félagið var úrskurðað gjaldþrota 22. ágúst 1994.

Hluthafar Hafarnarins hf. í árslok 1993 voru 49, og áttu fjórir þeirra 10% af heildarhlutafé félagsins eða meira, en það voru Atvinnuþróunarsjóður Akraness með 43,5%, Kirkjusandur hf. með 22,8%, Olíufélagið hf. með 12,9% og Útvegsfélag samvinnumanna með 10,2%. Stjórn félagsins var skipuð fimm mönnum, og átti stefndi tvo fulltrúa í stjórn, þá Geir Magnússon, framkvæmdastjóra stefnda, og Bjarna Bjarnason, starfsmann stefnda.

Með bréfi skiptastjóra þrotabús Hafarnarins hf. til stefnda, dags. 27. desember 1994, var ofangreindri innborgun á viðskiptaskuld Hafarnarins hf. hjá stefnda rift og krafist endurgreiðslu fjárhæðarinnar. Riftunarkröfu var hafnað af hálfu stefnda, og er málsókn þessi sprottin af þeim ágreiningi.

Fyrir dóminn komu Kristófer Oliversson, fyrrverandi framkvæmdastjóri félagsins, kt. 300655-3049, Logafold 39, Reykjavík, Geir Magnússon, kt. 110242-3529, Baugatanga 8, Reykjavík, og Bjarni Bjarnason, kt. 030648-7068, Barðaströnd 43, Seltjarnarnesi.

III.

Málsástæður og lagarök stefnanda.

Stefnandi reisir riftunarkröfu sína á 134. gr. laga nr. 21/1991. Þá styðst hann sjálfstætt við 141. gr. laga nr. 21/1991. Um kröfu um endurgreiðslu fjárhæðar er vísað til 142. gr. sömu laga.

Stefnandi telur, að greitt hafi verið með óvenjulegum greiðslueyri, þar sem í raun hafi verið greitt með hlutabréfum. Svo sem fram komi í málavaxtalýsingu, sé ljóst, að tilteknum hlutabréfum hafi verið ráðstafað til greiðslu á sérstakri skuld, þ. e. skuld við stefnda. Salan á bréfunum hafi farið fram einungis í því skyni að gera upp við stefnda. Slík ráðstöfun á eignum félagsins hljóti að teljast greiðsla með óvenjulegum greiðslueyri, og skipti þar engu máli, þó að búið hafi verið að breyta hlutabréfunum í peninga nokkrum mínútum áður en greiðslan var innt af hendi. Söluandvirði bréfanna hafi aldrei gengið til Hafarnarins hf., heldur hafi því verið ráðstafað beint inn á skuldina við stefnda, svo sem ákveðið hafi verið á stjórnarfundi 18. október 1993. Greiðsla skuldar með hlutabréfum hafi ekki getað á nokkurn hátt flokkast sem venjulegur greiðslueyrir í skilningi gjaldþrotalaga.

Bú hlutafélagsins Hafarnarins hafi verið tekið til gjaldþrotaskipta með úrskurði, upp kveðnum 22. ágúst 1994, en frestdagur við skiptin hafi verið 18. ágúst 1994. Stefnandi krefst riftunar ofangreindrar greiðslu, þrátt fyrir

það að hún hafi farið fram áður en sex mánuðir voru til frestdags, með vísan til 2. mgr. 134. gr. laga nr. 21/1991, þar sem stefndi í máli þessu hljóti að teljast nákominn í skilningi 3. gr. laga nr. 21/1991 og hafi verið þriðji stærsti hluthafi í Haferninum hf. og auk þess tilnefnt framkvæmdastjóra sinn og fulltrúa hans sem tvo af fimm mönnum í stjórn Hafarnarins hf. Með þessu megi ljóst vera, að áhrif stefnda á stjórnun og rekstur Hafarnarins hf. hljóti að hafa verið veruleg og stefnda hafi því mátt vera ljóst, að hverju stefndi í rekstri félagsins á þeim tíma, sem ákvörðun var tekin um ráðstöfun hlutabréfanna upp í kröfu stefnda. Einungis mánuði síðar hafi félagið fengið greiðslustöðvun, 26. nóvember 1993. Með vísan til þessa hljóti móttaka stefnda á greiðslu frá Haferninum hf. að teljast ótilhlýðileg ráðstöfun, eins og á hafi staðið, og stefnda til hagsbóta á kostnað annarra kröfuhafa þrotabús Hafarnarins hf. og því riftanleg einnig með vísan til 141. gr. laga nr. 21/1991.

IV.

Málsástæður og lagarök stefnda.

Stefndi kveðst hafa verið skráður fyrir 13,4% hlutafjár í Haferninum hf. og eignarhluti sinn verið þannig til kominn, að skuldum félagsins hafi verið breytt í hlutafé til þess að létta undir með félaginu. Stjórnarseta forstjóra og aðstoðarforstjóra stefnda hafi verið þannig til komin, að Landsbankinn, sem hafði eignast 23,7% hlut í félaginu gegnum Kirkjusand hf., hefði sérstaklega óskað eftir því, að stefndi tilnefndi mann í stjórnina vegna þeirrar stefnu Landsbankans að hafa ekki starfsmenn sína í slíkum félögum.

Á stjórnarfundi 18. október 1993 hafi verið samþykkt að selja hlutabréf félagsins í Iceland Seafood Corp., en tilboð muni hafa legið fyrir um kaup á þessum bréfum. Þá hafi einnig verið samþykkt að selja Verkalýðsfélagi Akraness 200 hluti í sama félagi að handveði.

Samþykkt stjórnarinnar á þessum fundi hafi hins vegar einungis verið staðfesting á orðnum hlut. Samkvæmt dskj. nr. 11 virðist umrædd bréf í Iceland Seafood Corp. hafa verið send Verðbréfaviðskiptum Samvinnubankans með bréfi, dags. 13. október, tæpri viku fyrir stjórnarfundinn, með fyrirmælum um, að bréfin yrði seld og andvirðið látið ganga til stefnda til greiðslu á viðskiptaskuld Hafarnarins. Stefndi kveðst aldrei hafa fengið bréf þessi í hendur, einungis fengið greiðslu frá Verðbréfaviðskiptum Samvinnubankans inn á viðskiptareikning sinn í Landsbankanum. Hafi greiðsla þessi verið færð inn á reikning sinn 29. október 1993. Viðskipti stefnda og Hafarnarins hf. hafi haldið áfram óslitið, meðan skip félagsins voru gerð út, þ. e. til febrúarloka 1994.

Umrædd greiðsla hafi farið fram rúmum níu mánuðum fyrir frestdag,

sem hafi verið 18. ágúst 1994. Greiðslueyririnn hafi verið peningar eða jafnvirði peningagreiðslu, sem lögð hafi verið inn á reikning stefnda að fyrirmælum framkvæmdastjóra félagsins. Greiðslumáti með þessum hætti sé algengur í viðskiptum og geti með engu móti flokkast undir það að vera óvenjulegur greiðslueyrir í skilningi 1. mgr. 134. gr. gjaldþrotalaga.

Stefndi kveður útgerð og fiskvinnslu ekki vera markmið félagsins, enda þótt það eins og önnur olíufélög hafi oft og tíðum hlaupið undir bagga með viðskiptavinum sínum með því að breyta viðskiptaskuldum í hlutafé. Stefndi kveður eignarhlut sinn í Haferninum hf. einmitt vera þannig til kominn. Með þessu móti hafi stefndi lagt sitt af mörkum til þess að hjálpa og styrkja atvinnurekstur í landinu og þar með stöðu annarra lánardrottna fyrirtækjanna.

Þá hljóti umrædd greiðsla til stefnda einnig að teljast venjuleg eftir atvikum, og mótmælir stefndi því, að hún sé riftanleg samkvæmt 134. gr. gjaldþrotalaga. Hlutur stefnda í félaginu geti ekki heldur talist verulegur í skilningi 3. tl. 3. gr. gjaldþrotalaga, enda hafi það verið aðrir hluthafar, sem ráðið hafi mestu um stjórn félagsins.

Þá mótmælir stefndi því, að umrædd greiðsla hafi verið ótilhlýðileg og falli undir ákvæði 141. gr. gjaldþrotalaga. Ekkert í gögnum málsins bendi til annars en stefndi og stjórnendur félagsins hafi verið í góðri trú, og eftirfarandi aðgerðir séu óræk sönnun um þann ásetning að koma fyrirtækinu á réttan kjöl. Meðal annars vegna aðildar bæjarfélagsins að félaginu hafi verið fyllsta ástæða til að ætla, að það tækist.

Vegna varakröfu sinnar bendir stefndi á, að viðskipti Hafarnarins hf. og stefnda hafi haldið áfram, meðan stefnandi hafi þurft á þeim að halda, það er, meðan félagið gerði út skip. Samkvæmt viðskiptayfirliti hafi skuld félagsins við stefnda numið 1.971.075 krónum 31. 12. 1994, og gerir stefndi kröfu til þess, að hann megi skuldajafna þessari skuld við kröfu stefnanda með vöxtum frá 1. janúar 1995 að telja.

Niðurstaða.

Bú hlutafélagsins Hafarnarins var tekið til gjaldþrotaskipta með úrskurði, upp kveðnum 22. ágúst 1994, en frestdagur við skiptin var 18. ágúst 1994, er beiðni um gjaldþrotaskipti barst Héraðsdómi Vesturlands. Greiðsla sú, sem stefnandi krefst riftunar á, fór fram um níu mánuðum áður en beiðst var gjaldþrotaskipta á búi Hafarnarins hf., og reisir stefnandi kröfu sína um riftun annars vegar á 2. mgr. 134. gr. laga nr. 21/1991, en hins vegar sjálfstætt á 141. gr. sömu laga.

Stefnandi styður kröfu sína um riftun á grundvelli 2. mgr. 134 gr. laga nr.

21/1991 við það, að greitt hafi verið með óvenjulegum greiðslueyri til nákomins. Ekki er unnt að skilgreina nákvæmlega, hvað teljist óvenjulegur greiðslueyrir, þótt fullyrða megi, að sá greiðslueyrir, sem tíðkast hefur í viðskiptum aðila frá öndverðu, sé venjulegur. Þá hefur jafnan verið talið, að greiðsla í peningum sé venjulegur greiðslueyrir. Í máli þessu fór stjórn Hafarnarins hf. þess á leit við Verðbréfaviðskipti Samvinnubankans 13. október 1993, að bréf félagsins í Iceland Seafood Corp. yrðu seld og andvirðið látið ganga til stefnda til greiðslu á viðskiptaskuld Hafarnarins, sem þá var orðin veruleg. Í yfirheyrslu skiptastjóra yfir Ríkharði Jónssyni, fyrrverandi stjórnarformanni Hafarnarins hf., og Kristófer Oliverssyni, fyrrverandi framkvæmdastjóra félagsins, spurði skiptastjóri þá um tildrög þess, að hlutabréfin í Iceland Seafood Corp. voru seld. Svöruðu þeir því þannig til: „Í fyrsta lagi voru þessi bréf ekki klár markaðsvara og sérstakt að geta selt þau. Miklar takmarkanir eru á því, hverjir geta keypt slík bréf, þ. e. aðeins framleiðendur geta keypt. Bréfin voru seld af Verðbréfaþingi Samvinnubankans. Verðið, sem fékkst fyrir þau, var mjög gott, verulega umfram bókfært verð þeirra. Haförninn hf. skuldaði á þessum tíma Olíufélaginu verulegar fjárhæðir, og það hótaði að loka fyrir viðskiptin, nema greitt væri inn á skuldina."

Af gögnum málsins er ljóst, að andvirði bréfanna, 13.612.372 kr., var lagt inn á viðskiptareikning stefnda í Landsbankanum 29. október 1993. Hlutabréfin sjálf komust því aldrei í hendur stefnda og urðu aldrei eign hans, heldur nýtti stjórn Hafarnarins hf. sér það tækifæri að geta selt hlutabréfin á góðu verði og greiddi viðskiptaskuld sína við stefnda með andvirði þeirra í peningum til þess að forða félaginu frá því, að lokað yrði fyrir olíuviðskipti við stefnda. Ekkert hefur komið fram um í málinu, að samið hafi verið um, að greitt yrði með öðrum greiðslueyri en peningum, og eins og að ofan greinir, verður að telja peningagreiðslu venjulegan greiðslueyri. Þar sem ekki verður talið, að Haförninn hf. hafi greitt skuld sína við stefnda með óvenjulegum greiðslueyri, verður þegar af þeirri ástæðu ekki fallist á, að um riftunarskilyrði 134. gr. laga um gjaldþrotaskipti o. fl. sé að ræða. Þykir því ekki þörf á umfjöllun um, hvort stefndi sé nákominn í skilningi 3. gr. laganna og hvort 2. mgr. 134. gr. laganna eigi af þeim sökum við.

Stefnandi miðar riftunarkröfu sína einnig sjálfstætt við 141. gr. laga nr. 21/1991.

Í 141. gr. laganna er kveðið á um riftun ráðstafana þrotamanns, en í ákvæðinu er byggt á huglægum sjónarmiðum, og ber þrotabúið sönnunarbyrði fyrir því, að skilyrðum til riftunar sé fullnægt.

Fram hefur komið í málinu, að venja var í viðskiptum aðila, að skuld

Hafarnarins hf. vegna olíukaupa var gerð upp reglulega og alls ekki sjaldnar en mánaðarlega, svo að greiða þurfti upp fyrri skuld, áður en ný úttekt gat farið fram. Í yfirliti yfir viðskipti árið 1993 kemur fram, að félagið greiddi inn á kröfuna verulegar fjárhæðir í júlí og september 1993. Einnig er fram komið, að lokun viðskipta blasti við Haferninum hf., ef skuldin yrði ekki greidd. Gátu fyrirsvarsmenn Hafarnarins hf. því gert sér í hugarlund, hvað lokun olíuviðskipta til félags, sem m. a. byggði afkomu sína á skipaútgerð, hefði í för með sér. Því verður að telja, að sú ákvörðun félagsins að greiða stefnda viðskiptaskuld sína og forða félaginu þannig frá stöðvun rekstrar hafi verið eðlileg, eins og á stóð. Þá ber að líta til þess, að er greiðsla þessi fór fram, hafði félagið tekið ákvörðun um að leita eftir greiðslustöðvun til þess að fá svigrúm til aðgerða og til endurskipulagningar rekstrarins. Í fundargerðabók kemur og fram á fundi 18. október 1993, að félagið var að leita ýmissa leiða til að koma nýrri skipan á fjárhag sinn. Ekkert kemur fram um það á þeim fundi, að félagið hafi á þeim tíma talið, að það væri svo illa statt fjárhagslega, að gjaldþrot væri óumflýjanlegt. Þótt stefndi hefði átt fulltrúa í stjórn félagsins, sem hefðu getað haft yfirsýn yfir rekstur þess og fjárhag, verður ekki talið, að á þeim tíma, sem ráðstöfun þessi fór fram, hafi félagið verið í þeim fjárhagsörðugleikum, að stefndi mætti ekki líta svo á, að erfiðleikarnir liðu hjá og að vinna mætti bug á þeim með réttum aðgerðum.

Því verður ekki talið, að þrotabúið hafi fært sönnur á, að skilyrði til riftunar samkvæmt 141. gr. laga nr. 21/1991 hafi komið til greina.

Að þessu virtu, og því, sem að ofan hefur verið rakið, verður að sýkna stefnda af riftunarkröfu stefnanda og hafna kröfu stefnanda um endurgreiðslu á 13.612.372 kr. auk vaxta.

Eftir atvikum málsins og með tilvísun til 3. mgr. 130. gr. laga nr. 91/1991 þykir rétt, að hvor aðili beri sinn kostnað af málinu.

Ingveldur Einarsdóttir, settur héraðsdómari, kveður upp dóm þennan.

Dómsorð:

Stefndi, Olíufélagið hf., skal vera sýkn af kröfum stefnanda, þrotabús Hafarnarins hf.

Málskostnaður fellur niður.